

ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้
อักษรที่ใช้ในบาลีภาษานั้น ๔๑ ตัว คือ..... ๘ ตัวนี้ ชื่อ สระ,
..... ๑๓ ตัวนี้ ชื่อ พยัญชนะ ฯ
๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้
ก. วิทูนั + อकुคิ	สนธิเป็น..... ฯ
ข. ยสฺส + อินฺทฺริยานิ	สนธิเป็น..... ฯ
ค. ตฺยาคั	ตัดบทเป็น..... ฯ
ฅ. ปจฺจตฺตณฺเณว	ตัดบทเป็น..... ฯ
ง. สณฺโณโค	แบ่งเป็น ๒ คือ..... ฯ
๓. จงตอบคำถามดังต่อไปนี้
- ก. คุณนาม แบ่งออกเป็นกี่ชั้น ฯ อะไรบ้าง ฯ
- ข. นปฺงสกลิงคฺ มีการันต์เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
- ค. ศัพท์เหล่านี้ คือ ต, เอกจฺจ, อมุ เป็นศัพท์นามประเภทไหน ฯ
- ฅ. สเจ, วิย เป็นนิบาตบอกอะไร ฯ
- ง. ฉพฺพิสฺติ, เอกฺชนฺปณฺณฺยาส แปลว่าอะไร ฯ
๔. อะไรจัดเป็นนวางก ฯ แบ่งเป็นเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ จงเขียนวิภัติคติหมวด สัตตมิ เฉพาะฝ่ายปริสบทมาดู ฯ
๕. กิริยาภิกตฺ ก็คือ ตินฺนุ โณ และ ปคฺคยฺห แปลว่าอย่างไร ฯ สำเร็จรูปมาจากอะไร ฯ จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกปัจจัย รูป และสาธนะมาด้วย

ก. หิต์ กโรตติ หิตกุกโร ฯ

ข. สรติ เอตยาติ สติ ฯ

๖. อะไรชื่อตัปปริสสมาส ฯ ตัปปริสสมาสนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ราชบุตโต เป็นสมาสอะไร จงเขียนวิเคราะห์มาดู ฯ
๗. ในเสฏฐัตถิต มีปัจจัยเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ กจฺจายโน, โภที ลงปัจจัย
อะไร ฯ ในตถิตไหน ฯ จงตั้งวิเคราะห์มาดู ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างดังต่อไปนี้

อักษรที่ใช้ในบาลีภาษานั้น ๔๑ ตัว คือ อ อา อิ อี อุ อู เอ โอ ๘ ตัวนี้
ชื่อสระ, ก ข ค ฅ ง จ ฉ ช ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ, ต ถ ท ธ น, ป ผ พ ภ ม,
ย ร ล ว ส ห พ ๑๓ ตัวนี้ชื่อ พยัญชนะ ๑

๒. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างดังต่อไปนี้

ก. วิทูนฺนํ + อคฺคํ สนธิเป็น วิทูนฺนคฺคํ ๑

ข. ยสฺส + อินฺทฺริยานิ สนธิเป็น ยสฺสินฺทฺริยานิ ๑

ค. ตฺยหาํ ตັคฺคตฺเป็น เต-อหํ ๑

ฅ. ปจฺจตฺตฺยฺเฒว ตັคฺคตฺเป็น ปจฺจตฺตฺ-เฒว ๑

ง. สยฺโลโค แบ่งเป็น ๒ คือ ซ้อนพยัญชนะที่มีรูปเหมือนกันอย่าง ๑
ซ้อนพยัญชนะที่มีรูปไม่เหมือนกันอย่าง ๑ ๑

๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. คุณนามแบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ ปกติ ๑ วิเสส ๑ อติวิเสส ๑ ๑

ข. นปฺงฺสกลิงคฺมีกัรณฺตํ ๑ คือ อ อิ อุ ๑

ค. ต เป็นสัพพนามประเภทปฺริสสัพพนามและวิเสสนสัพพนาม
เอกจฺจ, อมฺ เป็นสัพพนามประเภทวิเสสนสัพพนาม ๑

ฅ. สเจ เป็นนิบาตบอก ปริกัป, วิย เป็นนิบาตบอก อูปฺมาอูปฺไมย ๑

ง. ฉพฺพิสฺติ แปลว่า ๒๖, เอกฺกนปฺลฺยฺลาส แปลว่า ๔๕ ๑

๔. กิริยาศัพท์ที่ประกอบด้วย วิภัตติ กาล บท วจนะ บุรุษ ชาติ (ปัจจัย) ดังนี้
จัดเป็น วาจก ๑ แบ่งเป็น ๕ คือ กัตตฺวาจก ๑ กัมมวาจก ๑ ภาววาจก ๑
เหตุกัตตฺวาจก ๑ เหตุกัมมวาจก ๑ ๑ ได้เขียนวิภัตติหมวดศัตตฺมี
เฉพาะฝ่ายปฺริสสพฺพนามาตํดังนี้

ปรสฺตปทํ

	เอก.	พหู.
ป.	เอยฺย	เอยฺยํ
ม.	เอยฺยาสี	เอยฺยาด
อุ.	เอยฺยามี	เอยฺยาม

๕. กิริยาภิกตํ คือ ติณฺโณ แปลว่า ข้ามแล้ว สำเร็จรูปมาจาก ตฺรฺ ชาตุ ในความข้าม ต ปัจจยฺ ชาตุมี รฺ เป็นที่สุดอยู่หน้าแปลง ต เป็น ฌณฺ แล้วลบ ที่สุดชาตุ ฯ

ปกฺคยฺห แปลว่า ประคองแล้ว สำเร็จรูปมาจาก ปฺ บทหน้า คหฺ ชาตุ ในความประคอง ตฺนาทึ ปัจจยฺ คือ ตฺนฺ ตฺวา ตฺวานฺ อุปสฺกอยู่หน้าแปลง ปัจจยฺทั้ง ๓ เป็น ยฺ ชาตุมี หฺ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ยฺ กับที่สุดชาตุเป็น ยฺห ฯ ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกปัจจยฺ รูป และ สาธนะมาดังนี้

ก. (ผู้ใด) ย่อมทำ ซึ่งประโยชน์เกื้อกูล เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่า ผู้ทำซึ่ง ประโยชน์เกื้อกูล อ ปัจจยฺ กตฺตฺรูป กตฺตฺสาธนะ ฯ

ข. (ชน) ย่อมระลึก ด้วยกรรมชาตินั้น เหตุนั้น (กรรมชาตินั้น) ชื่อว่า เป็นเหตุระลึก (แห่งชน) ตึ ปัจจยฺ กตฺตฺรูป ปรณฺสาธนะ ฯ

๖. นามศัพท์มี อํ วิภคฺติเป็นต้น ในที่สุด ท่านย่อเข้าด้วยบทเบื้องปลาย ชื่อ ตปฺปฺริสฺตมาส มี ๖ อย่าง คือ พุคฺคิยาตปฺปฺริโส, ตตฺติยาตปฺปฺริโส, จคฺคตฺถิตปฺปฺริโส, ปณฺจมีตปฺปฺริโส, ฉณฺฐิตปฺปฺริโส, สคฺคตฺมีตปฺปฺริโส ฯ ราชปฺตุโต เป็น ฉณฺฐิตปฺปฺริสฺตมาส ได้เขียนรูป วิเคราะห์มาดังนี้ รมฺโย ปฺตุโต = ราชปฺตุโต ฯ

๗. ในเสฏฺฐตฺถิตมีปัจจยฺ ๕ ตัว คือ ตฺร, ตม, อฺยิสฺสท, อฺย, อฺภูจฺ ฯ

กจฺจายโน ลง ฌายนฺ ปัจจยฺ ในโคตตตฺถิต ได้ตั้งวิเคราะห์ว่า กจฺจยฺสฺส อปจฺจํ กจฺจายโน, โภคฺติ ลง อี ปัจจยฺ ในคทฺสสฺสตฺถิตตฺถิต ได้ตั้งวิเคราะห์ว่า โภโค อสฺส อตฺถิ-ติ โภคฺติ ฯ